

Krinkels

Groen

Infra

Water

Sport

Verdiepend ecologisch onderzoek gierzwaluwen Oude Rijksweg, Rouveen

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

Opgesteld door: Els Huizing

0. Inhoudsopgave

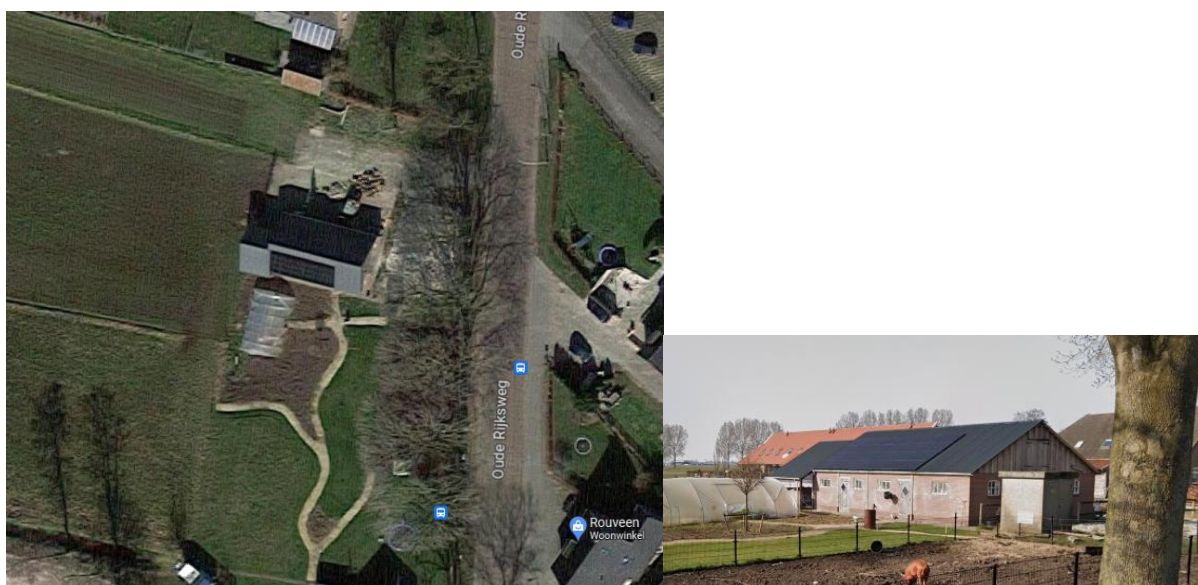
0. INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
2. PLANGEBIED	4
3. WERKZAAMHEDEN	4
4. WERKWIJZE	4
5. GIERZWALUW	5
6. ANDERE VOGELSOORTEN	5
7. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	6
8. LITERATUUR	7
BIJLAGE 1. WET NATUURBESCHERMING	8
8.1 BESCHERMING VAN GEBIEDEN	8
8.2 BESCHERMING VAN HOUTOPSTANDEN	8
8.3 BESCHERMING VAN SOORTEN	8
BIJLAGE 2. DETAILS VELDBEZOEKEN	9

1. Inleiding

De eigenaar van de schuur aan de Oude rijksweg 478B in Rouveen is voornemens in februari 2024 de schuur te slopen en ervoor in de plaats een woning en een nieuwe schuur te bouwen. In het kader van de Wet Natuurbescherming is er in mei 2023 een QuickScan uitgevoerd om in te schatten of beschermde soorten gebruik maken van de schuur. Uit de QuickScan kwam naar voren dat er mogelijk gierzwaluwen gebruik maken van de schuur. Daarom is er in juni/juli 2023 een aanvullend onderzoek op het gebied van de gierzwaluwen uitgevoerd. Op basis van dit aanvullende onderzoek is het mogelijk de aanwezigheid van gierzwaluwen in de te slopen schuur aan te tonen/uit te sluiten. De resultaten van dit aanvullende onderzoek komen in dit rapport naar voren en vormt onderdeel van de vergunningsaanvraag voor het slopen van de schuur.

2. Plangebied

Het plangebied ligt aan de Oude rijksweg 478B in Rouveen en bestaat uit een in 2016 gebouwde schuur en de directe omgeving (figuur 1A&B). De schuur is dubbelsteens zonder spouwmuur met een golfplaten dak met aan de binnenzijde isolatiepanelen. De schuur staat aan een weg met daartussen een rij bomen. Aan de weg staat verschillende soorten bebouwing, woningen, stallen en bedrijfspanden. De rest van de omgeving bestaat uit een halfopen agrarisch landschap. De schuur bevat twee paardenboxen, daarnaast wordt er hooi/stro opgeslagen en wordt het gebruikt als hobbyschuur.

Figuur 1: A) Luchtfoto van de te slopen schuur. B) Overzichtsfoto van de te slopen schuur.

3. Werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit het slopen van de schuur en het er voor in de plaats bouwen van een woning en een nieuwe schuur. Hierbij gaan alle mogelijke nestlocaties in het gebouw verloren. Het slopen van de schuur is gepland voor februari 2024, waarna de bouwwerkzaamheden starten.

4. Werkwijze

Op basis van de eerder uitgevoerde QuickScan is een aanvullend onderzoek op het gebied van gierzwaluwen uitgevoerd volgens de richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluwen en de soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (BIJ12, 2017 & Netwerk Groene Bureaus, 2017). Dit onderzoek is uitgevoerd om de aanwezigheid van nest of rustplaatsen van gierzwaluwen in de te slopen schuur te kunnen aantonen/uitsluiten. De belangrijkste voorwaarden voor dit onderzoek zijn:

- ✿ Inventariseren gierende en in- en uitvliegende dieren;
- ✿ Minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen;
- ✿ De inventarisaties worden uitgevoerd in de periode 1 juni-15 juli, waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli (jongen aanwezig);
- ✿ De inventarisaties worden uitgevoerd tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang;
- ✿ De inventarisaties vinden plaats met goede weersomstandigheden (droog en weinig wind).

Tijdens drie bezoeken op 6 juni, 19 juni en 4 juli is er een veldobservatie uitgevoerd van 2 uur voor zonsopgang tot zonsondergang. De details van de veldbezoeken inclusief de waarnemingen zijn te vinden in bijlage 2.

5. Gierzwaluw

Gierzwaluwen zijn geheel donker met alleen een lichtgekleurde keelvlak en ze hebben kenmerkende sikkelvormige vleugels (Vogelbescherming Nederland, 2023). De vogels komen in de tweede helft van april en mei in Nederland aan en de meeste dieren verlaten het land eind juli weer richting Afrika (Sovon, 2023). Gierzwaluwen zijn (semi-) kolonie broeders en broeden van mei-juli waarbij ze een legsel per jaar produceren bestaande uit 2-3 eieren. De broedduur is 18-22 dagen en de jongen vliegen gemiddeld na 40-42 dagen uit. Van nature zijn gierzwaluwen rotsbewoners maar door de eeuwen heen heeft de soort de rotsen ingeruild voor huizen en andere gebouwen, waar ze nu van afhankelijk zijn. Ze maken gebruik van donkere holtes, in ventilatieschachten, sleten in muren en onder dakpannen. Daarbij zijn ze erg plaatstrouw, ze gebruiken vaak jaren achtereen dezelfde nestlocatie. De gierzwaluw is niet in staat direct vanuit het nest op te stijgen, ze moeten zich eerst zo'n drie meter naar beneden laten vallen voordat ze weg kunnen vliegen, daarbij moet de vrije uitvliegruimte ongeveer een meter zijn (Bij12, 2017). Deze soort leeft het grootste deel van zijn leven in de lucht en vangt zijn voedsel, vliegende insecten, in volle vlucht (Vogelbescherming Nederland, 2023).

De gierzwaluw is beschermt onder de vogelrichtlijn, die zich richt op de instandhouding van alle van nature in het wild in Europa voorkomende vogelsoorten. Omdat de gierzwaluw elk jaar op dezelfde locatie terug komt om te broeden zijn ook de nestlocaties jaarrond beschermd. Daarnaast is de staat van instandhouding bepalend voor het uitvoeren van eventuele werkzaamheden op plekken waar de gierzwaluw nestelt. De Staat van Instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland is gunstig (Sovon, 2023).

Waarnemingen

Uit data van de NDFF (laatste 5 jaar, 500m van plangebied) blijkt dat de gierzwaluw in de omgeving van het plangebied is waargenomen.

Tijdens het veldbezoek in het kader van de QuickScan op 17 mei 2023 is een in en uitvliegende vogel met een nest met jongen in de nok van de schuur waargenomen. Waarvan in de QuickScan werd aangenomen dat het mogelijk om een gierzwaluw ging.

Tijdens veldbezoeken in het kader van het verdiepende onderzoek naar de aanwezigheid van de gierzwaluw op bezoeken op 6 juni, 19 juni en 4 juli zijn er geen tekenen van gierzwaluwen, in of rond het plangebied waargenomen. Er zijn geen rondvliegende vogels gezien of het geluid van de gierzwaluw waargenomen.

Op basis van de veldbezoeken in het kader van het verdiepende onderzoek, waarbij geen waarnemingen van gierzwaluwen zijn gedaan, het feit dat het nest op 17 mei al jongen bevatte, het om een enkel nest ging en de locatie van het nest wordt aangenomen dat het bij waarnemingen van het nest en de vogel op 17 mei niet om een gierzwaluw ging. Er zijn dus geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluwen in of in de directe omgeving van de schuur aangetroffen.

6. Andere vogelsoorten

Tijdens de QuickScan zijn er verschillende (oude) nesten in de nok aangetroffen en tijdens de veldbezoeken in het kader van het aanvullend onderzoek zijn er zowel een broedende merel als een broedende spreeuw waargenomen. Daarnaast zijn er in en rondom de schuur huismussen gezien en gehoord waar ze voedsel verzamelde. Maar er zijn geen tekenen van huismusnesten in of rondom de schuur aangetroffen.

7. Conclusie en aanbevelingen

Op basis van het aanvullende onderzoek valt de aanwezigheid van nestlocaties van gierzwaluwen in de te slopen schuur uit te sluiten. Er is dus geen ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming nodig voor de gierzwaluw.

Ook zijn er geen tekenen van nesten van huismussen in de schuur waargenomen, wel gebruiken de mussen de schuur als foerageergebied, maar daarbij is het geen cruciaal onderdeel van het leefgebied. Het slopen van de schuur heeft geen significant negatief effect op de huismussen in de omgeving. Er is dus geen ontheffing nodig in het kader van de Wet natuurbescherming voor de huismus.

De in de schuur aangetroffen nesten waren van soorten die geen jaarrond beschermde nesten hebben en die relatief makkelijk een nieuwe nestlocatie vinden. De nestlocatie gaat wel verloren, maar aangezien de werkzaamheden buiten het broedseizoen, in februari, plaats vinden, zijn ook hier geen extra maatregelen in het kader van de Wet Natuurbescherming nodig.

Het algemeen zorgvuldig handelen in het kader van de Wet Natuurbescherming blijft wel gedurende de gehele sloop en bouw van toepassing.

8. Literatuur

BIJ12 (2017) Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus* Versie 1.0

BIJ12 (2023) Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*

NDF, <https://ndff-ecogrid.nl/>

Netwerk Groene bureaus (2017) Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming

Vogelbescherming (2023) www.vogelbescherming.nl, laatst geraadpleegd op 7-8-23

Sovon (2023) <https://sovon.nl/> laatst geraadpleegd op 7-8-23

Bijlage 1. Wet Natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht en bevat Europese en nationale natuurbeschermingsregels voor beschermde Natura-2000 gebieden, beschermde soorten en bescherming van houtopstanden.

8.1 Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen gebieden vanuit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor ieder gebied zijn doelstellingen vastgesteld voor beschermde habitats en/of soorten. Ingrepen en activiteiten in en nabij deze gebieden moeten worden getoetst op hun effect op de beschermde natuurwaarden.

Daarnaast zijn gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) planologisch beschermd en moeten mogelijke negatieve effecten getoetst worden aan de kernkwaliteiten van het NNN (vaak ook provinciaal natuurnetwerk genoemd).

8.2 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen (voor uitzonderingen zie Bijlage 2).

8.3 Bescherming van soorten

Voor de verschillende beschermingsregimes van soorten van de Wet natuurbescherming gelden een aantal verbodsartikelen en vrijstellingsmogelijkheden. De beschermingsregimes zijn:

- Beschermingsregime Vogelrichtlijn: Europees beschermde vogels
- Beschermingsregime Habitatrichtlijn: Europees beschermde flora en fauna behalve vogels
- Beschermingsregime Andere soorten: Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen betekenen globaal dat het is verboden om:

- te doden,
- te vangen, plukken en uitsteken,
- opzettelijk te verstoren,
- vernielen of beschadigen van nestplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of standplaatsen.

Daarnaast geldt altijd de zorgplicht (art. 1.11), wat betekent dat voor zowel beschermde als onbeschermde plant- en diersoorten negatieve effecten moeten worden voorkomen en positieve effecten bevorderd moeten worden. De zorgplicht geldt ook voor Nationaal beschermde soorten die voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld. Per provincie kunnen verschillende soorten zijn vrijgesteld. Voor diverse soortgroepen zijn Rode Lijsten beschikbaar, deze lijsten gelden voor heel Nederland. Daarnaast hebben diverse provincies en steden een eigen lijst met soorten, die lokaal extra aandacht en prioriteit krijgen.

Bijlage 2. Details veldbezoeken

Bezoek 1

Datum: 6 juni 2023, 19:55-21:55

Onderzoeker: Els Huizing

Weer: 15 graden, zonnig

Wind: 4,2 m/s

Waarnemingen

- ✱ Er vlogen huismussen in en uit en rondom de schuur.
- ✱ Er is een merelnest aanwezig in de schuur, ouders vlogen af en aan met voedsel en het nest met jongen was tussen de nokbalken te zien en horen.

Bezoek 2

Datum: 19 juni 2023, 20:00-22:00

Onderzoeker: Els Huizing

Weer: 23 graden, zonnig/licht bewolkt

Wind: 4,5 m/s

Waarnemingen

- ✱ Spreeuwen nest aanwezig in nok, spreeuwen vliegen via de nok naar binnen met voedsel. Het nest is te zien tussen de nokbalken en de jongen zijn te horen.
- ✱ Er zitten een aantal huismussen binnen, vliegen rondom gebouw. Maar geen nesten of voedselvluichten van huismussen waargenomen.
- ✱ Verdere geluiden in de omgeving van huismussen, merel en schooleksters.

Bezoek 3

Datum: 4 juli 2023, 20:01-22:01

Onderzoeker: Els Huizing

Weer: 18 graden en overwegend bewolkt

Wind: 4,4 m/s

Waarnemingen

- ✱ Er zijn geen bewoonde nesten meer aanwezig in de schuur. Er is geen geluid van vogels in de schuur waargenomen en er zijn ook geen vogels waargenomen die de schuur in of uit vlogen.
- ✱ In de omgeving van de schuur vlogen huismussen rond.
- ✱ Daarnaast is het geluid van huismussen en (goud)vinken waargenomen.

